

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKZ 21.09
Instelling	:	Zuyderland GGZ
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht	:	2 september 2021
Datum hoorzitting	:	9 september 2021
Datum beslissing	:	16 september 2021

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht van klager aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een zorgmachtiging zorg werd verleend door Zuyderland. De klacht heeft betrekking op de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg aan klaagster in de vorm van het toedienen van medicatie en de beperking van de bewegingsvrijheid. De desbetreffende beslissing is genomen door de zorgverantwoordelijke X (psychiater), hierna te noemen verweerster.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 2 september 2021 een klachtenformulier met schorsingsverzoek, gedateerd op dezelfde datum, van klaagster ontvangen. De klachtencommissie heeft het schorsingsverzoek op dezelfde datum voorgelegd aan de waarnemend zorgverantwoordelijke, die op 3 september 2021 heeft laten weten niet akkoord te gaan met een schorsing.

Verweerster heeft met arts-assistent Y en verpleegkundig-specialist Z hierna tezamen aangeduid als verweerders, op 7 september 2021 een verweerschrift, gedateerd 7 september 2021, ingediend. Op 9 september 2021 heeft een hoorzitting plaatsgevonden via beeldcommunicatie.

1.1 TERMIJN

De klacht betreft een klachtgrond zoals omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klacht heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg nog actueel is, zodat de klachtencommissie gehouden is binnen 2 weken na ontvangst van deze klacht schriftelijk hierover een beslissing te nemen. Deze termijn loopt af op 16 september 2021.

2 KLACHT

Klaagster maakt bezwaar tegen de beslissing van verweerders tot toepassing van de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie en beperking van de bewegingsvrijheid.

3 FEITEN

- Op 16 juli 2021 is klaagster opgenomen met een crisismaatregel; deze werd niet bekrachtigd door de rechtbank Limburg.
- Op 22 juli 2021 is klaagster opnieuw met een crisismaatregel opgenomen.
- De Rechtbank Limburg heeft op 26 juli 2021 ten aanzien van klaagster een beschikking afgegeven voor een voortzetting van de crisismaatregel. Daarbij is onder meer het toedienen van medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid als maatregel bij wijze van verplichte zorg toegestaan.
- Op 13 augustus 2021 heeft de officier van justitie van het parket Limburg een verzoekschrift voor een zorgmachtiging bij de rechtbank Limburg ingediend.
- Op 16 augustus 2021 is aan klaagster een art. 8:9 lid 1 en 2 formulier overhandigd waarin de zorgverantwoordelijke haar meedeelt per 18 augustus 2021 te starten met verplichte zorg middels het toedienen van medicatie.

- Op 24 augustus 2021 heeft er een hoorzitting inzake een eerdere klacht van klaagster plaatsgevonden waarop op 25 augustus 2021 een verkorte beslissing verzonden is. De klacht was ongegrond. Die klacht zag eveneens op het toedienen van medicatie.
- De Rechtbank Limburg heeft op 2 september 2021 ten aanzien van klaagster een beschikking afgegeven voor een zorgmachtiging. Daarbij is naast het toedienen van medicatie, het beperken van de bewegingsvrijheid als maatregel bij wijze van verplichte zorg toegestaan.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAAGSTER

Het standpunt van klaagster is weergegeven in het klaagschrift en komt op het volgende neer: Klaagster is van mening dat er geen sprake is van een manisch psychotische stoornis die met antipsychotica behandeld dient te worden. Zij geeft aan lichamelijke klachten te hebben naar aanleiding van eerder medicatiegebruik en bestraling. Verder vindt zij dat er geen sprake is van ernstig nadeel dat met een ingrijpende maatregel als verplichte zorg in de vorm van medicatie behandeld dient te worden of haar dient te beperken in de bewegingsvrijheid. Per 01 september jl is klaagster niet meer verzekerd voor de ziektekosten. Daarnaast wil ze graag hulp vanuit maatschappelijk werk (afspraak is gepland) zodat ze haar (financiële zaken) kan regelen. Gelukkig mag ze nu af en toe buiten wandelen onder begeleiding, maar ze wil ze weer zelf haar zaken kunnen regelen.

4.2 STANDPUNT VERWEERDERS

Het standpunt van verweerders komt, samengevat, neer op het volgende:

Klaagster is gekend met een schizo-affectieve stoornis, bipolaire type. Klaagster heeft in de loop van 2021 uit eigen beweging en tegen het nadrukkelijk advies van de ambulante psychiater de medicamenteuze behandeling gestaakt. Er volgde een opname met een crisismaatregel (16 juli) vanwege het in toenemende mate ontstaan van zorgen en signalen van decompensatie. Nadat deze crisismaatregel niet bekrachtigd was, is er op 22 juli opnieuw een crisismaatregel genomen, die wél bekrachtigd werd.

Er is in casu sprake van ernstig nadeel, voor klaagster zelf, maar zeer zeker ook voor derden. Klaagster uit zich verbaal agressief naar medepatiënten en hulpverleners, en is met enige regelmaat geagiteerd en afdelingsontwrichtend aanwezig. Eenmalig is inzet van verplichte zorg (medicatie en insluiting) nodig geweest om het (risico op) ernstig nadeel af te wenden, andere keren kon dit gedeëscaleerd worden middels juiste bejegening. Naast het interne gevaar dat zich voordoet, voortkomend uit het psychiatrisch toestandsbeeld, is er ook sprake van extern gevaar. Dit houdt in dat klaagster contacten legt met collega's van haar partner en in deze contacten door haar informatie wordt verstrekt die belastend ofwel reputatie-schadend is voor zowel klaagster zelf als voor haar partner. Onbekend voor het behandelteam is in hoeverre klaagster ook schadelijke uitlatingen doet op internetmedia.

Meermaals werden pogingen gedaan om tot een behandelovereenkomst te komen en medicamenteus beleid op te starten. Echter, zelfs wanneer er afspraken gemaakt waren tot inname van een medicament (Olanzapine), weigerde klaagster ten tijde van medicatieverstrekking alsnog de aangeboden medicatie. Klaagster geeft aan geen medicatie te willen vanwege in het verleden ervaren bijwerkingen. Zij houdt echter het gesprek over alternatieven dan wel het mitigeren van bijwerkingen middels co-medicatie af. Voorstellen die klaagster deed betreffende dosering werden besproken, maar als niet therapeutisch bijdragend ingeschat, gezien de lage dosering die klaagster hierin opperde.

De voorgeschreven depotmedicatie is noodzakelijk om het diep gelegen toestandsbeeld te behandelen. Hierin zijn het bieden van structuur, normaliseren van dagritme, alsook begrenzen en andere niet-medicamenteuze behandelmogelijkheden tot dusver onvoldoende gebleken. Gezien de eerdere verbetering van het toestandsbeeld bij gebruik van medicatie, achten verweerders de kans groot dat een medicamenteuze interventie positief effect zal hebben. Op dit moment is er sprake van achterdocht alsook betrekkingswanen, die beide door behandeling met anti-psychotische medicatie verwacht worden af te nemen. Aangezien klaagster heftig ageert tegen medicatie, is een langwerkende

depotmedicatie antipsychotica in gezet. Zonder medicamenteuze behandeling blijft het toestandbeeld, dat momenteel heel slecht is, onveranderd voortbestaan en neemt de kans op herstel af en de schade op diverse levensdomeinen toe.

Afspraken maken met klaagster is in de brede zin van het woord moeilijk. Er werd geoeft met het maken van afspraken betreffende vrijheden omtrent uitgang, met tijd en doel, maar deze afspraken zijn door klaagster meermalen geschonden waarbij klaagster zich onttrokken heeft aan de verpleging op de afdelingen en meerdere nachten ongeoorloofd afwezig is geweest. Bewegingsvrijheid is zodoende een aantal keren ingeperkt moeten worden. Er wordt op geleide van het toestandbeeld ingeschat of uitbreiding van bewegingsvrijheid mogelijk is. Verweerders achten, op basis van boven geschetste beeld, medicamenteuze behandeling in opnamesetting waarbij bewegingsvrijheid beperkt wordt noodzakelijk voor behandeling van toestandbeeld en hieruit volgend psychische stabilisatie, herwinnen van autonomie en afwenden van ernstig nadeel. Onderdeel van deze huidige klacht betreft het tweede depot binnen dezelfde medicamenteuze behandeling waar de vorige klacht al tegen was ingediend. Het risico op ernstig nadeel is onverminderd aanwezig

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klacht met betrekking tot de verplichte medicatie en beperking bewegingsvrijheid is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van de klacht kennis te nemen en klaagster is ontvankelijk in haar klacht.

Klaagster heeft van haar wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10:3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van verweerders inzake het vervolgen van depotmedicatie en beperking bewegingsvrijheid als verplichte zorg. Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij de beslissing van verweerders aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 2 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft conform het derde lid van artikel 8:9 Wvggz aan betrokkene, en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Ter zitting ten behoeve een andere klacht is komen vast te staan dat inzake het besluit tot het voortzetten van verplichte zorg middels medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid geen nieuwe schriftelijke beslissing op grond van art 8:9 lid 3 Wvggz overhandigd is aan klaagster in het kader van de door de rechtbank Limburg verleende zorgmachtiging. Wel eerder in het kader van de voortgezette crisismaatregel, maar vervolgens niet meer nadat de zorgmachtiging door de rechtbank Limburg werd verleend. Die eerdere machtiging voortzetting crisismaatregel voorzag overigens echter niet in de beperking van de bewegingsvrijheid. Vervolgens de machtiging zorgmachtiging weer wel.

De klachtencommissie is van oordeel, dat nadat de rechter, in opvolging van de machtiging voortzetting crisismaatregel, een zorgmachtiging verleend, de zorgverantwoordelijke op basis van een nieuwe actuele inschatting van het toestandbeeld dient te beoordelen of de vormen van verplichte zorg waarin die zorgmachtiging voorziet (in deze zaak het toedienen van medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid) nog steeds noodzakelijk is om ernstig nadeel voor klaagster af te wenden. Bovendien is de klachtencommissie van oordeel dat dan ook opnieuw de wilsbekwaamheid moet worden beoordeeld. Die wils(on)bekwaamheid kan immers zijn toegenomen of afgenomen. Dat betekent naar het oordeel van de klachtencommissie tevens dat er een nieuwe beslissing zoals bedoeld in art.8:9 Wvggz aan klaagster moet worden overhandigd. Ook al omdat de zorgmachtiging nu tevens voorziet in het beperken van de bewegingsvrijheid. Dat veronderstelt naar het oordeel van de klachtencommissie

tevens dat de zorgverantwoordelijke een uitspraak doet over de wils(on)bekwaamheid ten aanzien van deze toegevoegde vorm van verplichte zorg.

Deze nieuwe toetsing zal zeker door de zorgverantwoordelijke zijn uitgevoerd, daar twijfelt de klachtencommissie niet aan gezien hetgeen is besproken tijdens de hoorzitting, maar is vervolgens niet vastgelegd in een nieuwe schriftelijke mededeling aan klaagster.

De klachtencommissie is van oordeel dat dit wel had moeten gebeuren omdat er een opvolgende machtiging tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van een zorgmachtiging is verleend door de rechtbank Limburg. Te meer nu klaagster vervolgens ook in haar bewegingsvrijheid is beperkt, waarin weliswaar de zorgmachtiging voorziet, maar niet de machtiging voortzetting crisismaatregel waarop kennelijk verweerders zich baseren.

De klachtencommissie is van oordeel, gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, dat in dezen niet is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 Wvggz. Op grond hiervan komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht met betrekking tot het verlenen van verplichte zorg (toedienen van medicatie en beperken in de bewegingsvrijheid) formeel gegrond verklaard moet worden.

De klachtencommissie heeft al eerder uitgesproken dat de klachtencommissie in het belang van klaagster en verweerders ook bij een formeel gegrond verklaarde klacht, toch ten overvloede een inhoudelijk oordeel zal vellen in klachten die zich daarvoor lenen. Dat is naar het oordeel van de klachtencommissie in deze klacht het geval,

Ten aanzien van de door klaagster aangevochten beslissing van verweerders tot het toedienen van verplichte medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid overweegt de klachtencommissie dus ten overvloede meer inhoudelijk als volgt.

5.1 TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klaagster stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wvggz. Naar haar mening is er geen sprake van een psychische stoornis en om die reden is er volgens haar geen sprake van een noodzaak tot het herstellen van de geestelijke gezondheid. Door de opname voelt klaagster zich beperkt in haar autonomie. Ontslag uit de accommodatie is volgens haar de juiste stap.

De klachtencommissie acht deze enkele stelling van klaagster tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerders, de toelichting vanuit het behandelteam ter zitting en hetgeen vermeld is in de overgelegde stukken, waaronder de beschikking van de rechtbank Limburg d.d. 2 september en de medische verklaring d.d. 6 augustus 2021, niet aannemelijk. Naar het oordeel van de klachtencommissie is genoegzaam gebleken dat er bij klaagster wel degelijk sprake is van een geestelijke stoornis die leidt tot ernstig nadeel, zoals hiervoor door verweerders omschreven.

Voorts dient het toedienen van medicatie en het beperken van haar bewegingsvrijheid als verplichte vormen van zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

5.2 TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Klaagster stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wvggz. Naar haar mening is er geen sprake van een psychische stoornis en om die reden is er volgens haar geen sprake van een noodzaak tot het stabiliseren en/of herstellen van de geestelijke gezondheid. Door de opname voelt klaagster zich beperkt in haar autonomie. Ontslag uit de accommodatie is volgens haar de juiste stap.

De klachtencommissie acht deze enkele stelling van klaagster tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerders, de toelichting vanuit het behandelteam ter zitting en hetgeen vermeld is in de

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

overgelegde stukken, waaronder de beschikking van de rechtbank Limburg en de medische verklaring d.d. 6 augustus 2021, niet aannemelijk. Naar het oordeel van de klachtencommissie is genoegzaam gebleken dat er bij klaagster wel degelijk sprake is van een geestelijke stoornis die leidt tot ernstig nadeel, zoals hiervoor door verweerders omschreven.

Klaagster is gekend in de psychiatrie en eerdere behandelingen met de door verweerders voorgestelde medicatie en beperkingen in de bewegingsvrijheid hebben effect laten zien die zin dat klaagster beter gaat functioneren met een kans op een terugkeer in de samenleving.

De klachtencommissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie aan de eis van effectiviteit beantwoordt.

5.3 TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

Zoals hiervoor weergegeven is er in casu sprake van een zodanig ernstig psychiatrisch toestandsbeeld en daarmee gepaard gaand ernstig nadeel, dat ingrijpen door middel van verplichte medicatie en de beperking van de bewegingsvrijheid geboden is. De klachtencommissie acht het op basis van hetgeen naar voren is gebracht aannemelijk dat, wanneer medicatie niet wordt voortgezet en klaagster niet in haar vrijheden wordt beperkt, het psychiatrisch toestandsbeeld zal verslechteren en de kans op herstel op de verschillende domeinen steeds minder mogelijk zal worden. Daar komt bij dat bij uitblijven van medicatie klaagsters zeer ernstige psychiatrische toestandsbeeld onveranderd zal blijven voortbestaan, zodat er, naar het oordeel van de klachtencommissie, rekening mee moet worden gehouden dat haar opname in de kliniek onredelijk lang zal gaan duren.

Op grond van het hieraan voorafgaande concludeert de commissie dat de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie voldoet aan de eis van proportionaliteit.

5.4 TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het toepassen van verplichte zorg in de vorm van medicatie en beperken in de bewegingsvrijheid dient, indien en voor zover mogelijk, het voor klaagster minst ingrijpende middel te worden toegepast.

De klachtencommissie is met verweerders van oordeel dat er voor klaagster geen alternatieven zijn om een ernstig nadeel voor klaagster af te wenden. Met klaagster zijn er geen betrouwbare afspraken te maken op vrijwillige basis. Verweerders hebben dat wel geprobeerd maar dat heeft niet tot een overeenkomst geleid. Klaagster staakt op enig moment de inname van orale medicatie met een decompensatie als gevolg. Bovendien blijkt uit de behandelhistorie dat het toedienen van medicatie en het beperken van haar bewegingsvrijheid tot een positieve verbetering leidt van haar geestelijke gezondheidstoestand.

De klachtencommissie is van oordeel dat daarmee voldaan is aan het subsidiariteitsvereiste.

5.5 TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie concludeert uit hetgeen naar voren is gebracht dat bij verweerders steeds de veiligheid van klaagster voorop heeft gestaan en dat zij steeds vanuit dat perspectief heeft gehandeld.

6 SCHORSING

Klaagster heeft op 3 september 2021 de klacht over de inzet van verplichte zorg in de vorm van medicatie en de beperking van haar bewegingsvrijheid ingediend en daarnaast de klachtencommissie verzocht de beslissing van de zorgverantwoordelijke ten aanzien van de medicatie en de beperking bewegingsvrijheid te schorsen, totdat de klachtencommissie uitspraak heeft gedaan.

Namens de klachtencommissie hebben de voorzitter en een onafhankelijke psychiater op 6 september

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

2021 via beeldcommunicatie met partijen gesproken. Dezelfde dag heeft de klachtencommissie het schorsingsverzoek gemotiveerd afgewezen en partijen de op schrift gestelde beslissing doen toekomen.

7 SCHADEVERGOEDING

Klaagster heeft bij indiening van haar klacht op 2 september 2021 verzocht om een schadevergoeding bij gegrondverklaring van haar klacht.

De klachtencommissie heeft de klacht op formele gronden gegrond verklaard. Zij zal zich derhalve moeten beraden over klaagsters verzoek om schadevergoeding. Alvorens daarover te beslissen dient zij ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder hierover te horen. Dit heeft tot gevolg dat de beslissing over het schadevergoedingsverzoek wordt aangehouden. Klaagster en de patiëntenvertrouwenspersoon worden verzocht om binnen een week na ontvangst van de uitspraak schriftelijk via de email het verzoek om schadevergoeding nader te onderbouwen. Vervolgens dient de zorgaanbieder binnen een week na ontvangst van die onderbouwing schriftelijk via de email daarop te reageren waarna de klachtencommissie binnen een week een oordeel zal vellen over de verzochte schadevergoeding.

8 BESLISSING

De klachtencommissie:

- Verklaart de klacht vanwege een vormverzuim gegrond;
- houdt het verzoek om schadevergoeding aan onder verwijzing naar hetgeen de klachtencommissie onder 7 heeft overwogen.

9 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz en gegrond verklaard. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). De termijn voor het indienen van een verzoek bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de klachtencommissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan klaagster bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).